

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1374

Vragen van de leden **Westerveld** en **Tseggai** (beiden GroenLinks-PvdA) aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *de restitutie van lesgeld aan mbo-studenten* (ingezonden 11 maart 2024).

Antwoord van Minister **Dijkgraaf** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 29 maart 2024).

Vraag 1

Is het nog steeds bestaand beleid dat mbo-studenten geen restitutie krijgen van het lesgeld wanneer zij om wat voor reden dan ook eerder stoppen met hun opleiding, in tegenstelling tot hun medestudenten op het hbo en wo? Hoe verenigt u dit met het streven alle studenten gelijk te behandelen?

Antwoord 1

Op dit moment geldt dat mbo-studenten in zowel de beroepsopleidende leerweg (bol) als de beroepsbegeleidende leerweg (bbl) onder bepaalde voorwaarden¹ restitutie kunnen krijgen van betaald les- of cursusgeld. Bijvoorbeeld bij ernstige ziekte of in geval van bijzondere familieomstandigheden.² Studenten moeten dit zelf aanvragen bij DUO (lesgeld) of de instelling (cursusgeld). Dit verschilt van de situatie voor hbo- en wo-studenten. Er gelden voor hen geen voorwaarden om in aanmerking voor restitutie te komen. Na uitschrijving ontvangen hbo- en wo-studenten automatisch één twaalfde deel van het verschuldigd wettelijke collegegeld voor elke maand dat het studiejaar nog voortduurt. De maanden augustus en september zijn hierop uitgezonderd.

De verklaring voor dit verschil is dat een groot deel van de mbo-studenten, in tegenstelling tot hbo- en wo-studenten, nog geen startkwalificatie heeft. Een havo-, vwo- of mbo-diploma op niveau 2 geldt als startkwalificatie. Bij de totstandkoming van het Uitvoeringsbesluit Les- en Cursusgeld 2000 is ervoor gekozen om les- en cursusgeld in beginsel niet te restitueren bij voortijdige

¹ De voorwaarden zijn beschreven in het Uitvoeringsbesluit Les- en cursusgeldwet, artikel 7 (lesgeld) en artikel 14 (cursusgeld). Deze voorwaarden gelden ook voor vavo-scholieren die les- (voltijd) of cursusgeld (deeltijd) betalen.

² Uitsluitend de bijzondere familieomstandigheden op grond van artikel 6 van de Regeling Les- en cursusgeldwet.

beëindiging van een mbo-opleiding. Het doel hiervan was om studenten te stimuleren een startkwalificatie te behalen.³

Ik vind het van belang dat onnodig onderscheid tussen verschillende studenten wordt weggenomen. Of het voorgaande (nog) voldoende grond geeft om mbo-studenten op dit punt anders te behandelen dan hbo- en wo-studenten laat ik – gelet op demissionaire status van het kabinet – over aan een volgend kabinet.

Vraag 2

Hoe staat het met de toezegging⁴ aan het lid Bouchallikh om te verkennen of het reeds betaalde lesgeld automatisch kan worden gerestitueerd aan mbo-studenten als zij om wat voor reden dan ook eerder stoppen met hun opleiding? Is het streven nog steeds de mogelijkheden voor de zomer van 2024 te verzenden?

Antwoord 2

De verkenning naar automatische restitutie van les- en cursusgeld is op 21 december 2023 met uw Kamer gedeeld.⁵ Dit is conform de motie van de leden Westerveld en Peters⁶ die verzocht om de verkenning voor de begrotingsbehandeling van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap te delen. In reactie op de motie van de leden Westerveld en Peters is per abuis vergeten om de toezegging aan het lid Bouchallikh te vermelden.

Vraag 3

Verwacht u dat het mogelijk is om de ongelijkheid van restitutie in lesgeld in schooljaar 2024–2025 te stoppen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

Dat is niet mogelijk per studiejaar 2024–2025. Dit vergt een wijziging van het beleid, waarvoor op dit moment geen financiële dekking voorhanden is. Zoals hierboven vermeld laat ik het besluit over de vraag of aanpassing wenselijk is, ook gezien de voor- en nadelen en de benodigde dekking, over aan een volgend kabinet, omdat ik dit passend acht bij de demissionaire status van het huidige kabinet. Bovendien vergt deze wijziging een aanpassing van het Uitvoeringsbesluit en Les- en cursusgeldwet 2000 (en onderliggende ministeriële regelingen) – en aanpassingen in de uitvoering door DUO en instellingen. Het is niet haalbaar om dit te realiseren voor het studiejaar 2024–2025.

Vraag 4

Aan wie of wat komt het door mbo-studenten te veel betaalde lesgeld ten goede, gezien zij zelf geen gebruik meer maken van het onderwijs?

Antwoord 4

Het reeds betaalde lesgeld aan DUO komt ten goede van artikel 13 (Lesgelden) van de begroting van OCW. Er is geen directe koppeling tussen het lesgeld dat OCW ontvangt en de lumpsum financiering van het mbo. Bbl-studenten en deeltijd vavo-studenten betalen cursusgeld aan de instellingen. Als instellingen niet overgaan tot restitutie komen deze gelden ten goede aan de begroting van de instelling.

Vraag 5

Heeft u inzicht in hoeveel mbo-studenten vroegtijdig stoppen met hun opleiding omdat er niet kan worden voldaan aan hun ondersteuningsbehoefte?

³ Stb. 2000, 250, paragraaf 1.5 van de nota van toelichting. Belangrijke noot is dat er in 2000 nog een lesgeldplicht bestond voor minderjarige mbo-studenten.

⁴ Kamerstuk 31 524 nr. 576, blz. 62

⁵ Kamerstukken II 2023/2024, 36 410 VIII, nr. 36.

⁶ Kamerstukken II 2023/2024, 31 524, nr. 586.

Antwoord 5

Dit inzicht heb ik niet. Wel geeft één op de drie mbo-studenten met een ondersteuningsbehoefte aan ondersteuning te hebben gemist. Zoals aangegeven in mijn Kamerbrief over de Verbeteragenda passend onderwijs mbo vind ik dat aandeel te hoog.⁷ De komende periode werk ik daarom met de MBO Raad en andere partners aan verbetering van de informatievoorziening over ondersteuningsmogelijkheden voor (aankomend) studenten. Ook verwacht ik dat de verplichte ondersteuningsafspraken gaan bijdragen aan betere ondersteuning. Duidelijkheid over wat kan en mag in termen van ondersteuning is belangrijk. Daarom werken we vanuit de Verbeteragenda aan een handreiking met handvatten voor docenten en ander personeel op mbo-instellingen, zodat zij studenten beter kunnen helpen bij hun ondersteuningsvraag.

Vraag 6

Krijgt deze groep studenten hun te veel betaalde lesgeld ook niet terug? Zo ja, acht u het wenselijk dat studenten opdraaien voor de kosten als een school niet kan voldoen aan hun ondersteuningsbehoefte?

Antwoord 6

Of studenten met een ondersteuningsbehoefte in aanmerking komen voor restitutie is afhankelijk van de situatie. Op dit moment gelden er enkele omstandigheden waarbij recht op restitutie ontstaat, zoals bij ernstige ziekte of bijzondere familieomstandigheden. Als studenten met een ondersteuningsbehoefte op grond van deze voorwaarden stoppen, is er dus een mogelijkheid tot restitutie. Voor studenten die cursusgeld betalen kunnen aanvullende situaties gelden. Deze worden opgesteld door de instelling zelf.⁸

Vraag 7

Kunt u aangeven met hoeveel studenten er ondersteuningsafspraken zijn gemaakt, sinds de invoering van de Wet verbetering rechtsbescherming mbo-studenten? Heeft u gesproken met studenten en scholen in hoeverre deze afspraken met bijbehorende jaarlijkse evaluatie bijdragen aan het bieden van passend en toegankelijk onderwijs op het mbo?

Antwoord 7

Hier heb ik op dit moment nog geen beeld van. Zowel de volgende meting van de monitor passend onderwijs, die in 2025 verschijnt, als de tussentijdse evaluatie van de Wet verbetering rechtsbescherming mbo-studenten gaat hier inzicht in bieden. Ik zal uw Kamer hierover in 2025 informeren.

Vraag 8

Kunt u deze vragen beantwoorden voor het commissiedebat mbo op 16 april 2024?

Antwoord 8

Ja.

⁷ Kamerstukken II 2023/2024, 31 497, nr. 472

⁸ Op grond van artikel 7.4.8, vierde lid, onder h, van de Wet educatie en beroepsopvoeding.